

Mas de Faiola

Gisclareny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Al torrent dels Trulls sota la roca Tallada i en una clotada entre la solana Massena i la torre
Emplaçament	Davant de la torre de Faia i passat el canal dela Manresana seguir al costat del torrent 45 min
Alçada:	1136
Coordenades:	
Latitud:	42.27449
Longitud:	1.82836
UTM Est (X):	403385
UTM Nord (Y):	4680918

Classificació

Número de fitxa	08093 - 76
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Medieval
Segle	X-XIII
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	desparagut enmig del bosc, cobert de vegetació i de difícil localització
Protecció	Inexistent
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08092A00100001000YQ
Fitxes associades:	
Torre de Faia	
Masia de Santa Magdalena o de Faia	
Santa Magdalena de Faia	
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella

Descripció

Ruïnes d'un antic mas situades a sota de la Roca Tallada i pas de la Mona (TM de Bagà) al costat del torrent dels Trull que limita amb el veí Terme Municipal en una mena de clot entre la solana Massena i el solell de la Torre. Les restes de difícil localització es troben en un indret molt amagat enmig del bosc i corresponen amb un antic mas d'època medieval. Es troben situades en diferents terrasses aprofitant el desnivell del terreny natural. S'hi endevinen encara uns potents murs de carreus de pedra, units en sec i col·locats en filades més aviat regulars i horitzontals amb les cantonades encara visibles en pedra picada i de grans blocs de pedra. Es poden distingir almeny dues cambres o habitacions completament reblertes de vegetació, runa i enderrocs que en fan difícil la seva descripció però que tot ens fa pensar que es tractava d'un mas medieval de tipologia similar als altres masos identificats al T.M de Bagà, Guardiola de Berguedà i també a Cercs compost per dues cambres i algunes corts i quadres situades en un edifici exempt i amb una coberta a un sol vessant de tipus vegetal i les parets de maçoneria i també tapia. El paral·lel més proper seria el mas de Vilosiu, excavat per M. Riu

Observacions:

Aquest mas presentaria moltes similituds amb els denominats masos A i B de Vilosiu (T.M de Cercs) i excavats per M. Riu i Riu el 1980, o els masos de la Jaça, de Santa Creu d'Ollers (Cortés, Elia, M^aagua, 2020) o el mas de sant Sadurní de Rotgers. Es tracta d'un mas de tipus horitzontal que aprofita el desnivell del terreny per a poder-se assentar. El topònim de Faiola derivaria de Faia, Faja o fageda petita ja que es situa en una clotada on hi deuria existir una petita fageda que en derivaria el seu topònim. Encara avui podem veure alguns exemplars. Per altra banda el topònim Faia també seria una fageda gran tenint en compte que es troba davant una obaga, avui ocupada per pi rajolet, però antigament deuria ser fajos.

Història

Mas situat dins el terme i lloc de Faia. Possiblement aquest mas ja deuria existir quan es documenta per primera vegada l'alou de Feia. De fet la documentació conservada del monestir de Sant Llorenç (prop Bagà) i referent a l'acta de consagració del 983 i documents posteriors datats del 1003 (Bolós i Pagès, 1987), La primera data que s'esmenta és el 973 quan un tal Fredoveia i el prevere Duran donen al monestir de Sant Llorenç, un alou situat al terme del Puig al lloc de Faia establint un pacte d'us defruit de la propietat amb la condició que a un morin els seus descendents hauran de lliurar el redit de l'alou i el de Venzilles. El document ens localitza aquest alou al lloc referit ja que les afrontacions coincideixen amb la situació del lloc "Et affrontant ipsas casas, cum curte et orreo et orto, cum illorum arboribus et terras et vineas de I parte in ipsa serra de Turbias, et de alia in flumen Bestanside, et de III in ipsa Monna, et de III in rivo qui discurrit per Canalillas" BOLÓS-PAGÈS (1986). P. 192. Les afrontacions coincideixen amb l'emplaçament actual ja que el terme Mona seria el pas de la mona situat al capdamunt de la solana Massena seguint amunt de l'indret on es localitza al mas. El rivo canalillas ens podria fer pensar en el torrent dels trulls i per tant el mas referit estaria emplaçat dins aquest terme. Poc després el 1087 Serra i Vilaró troba una referència que els germans Huc Dalmau, Bernat Guitart i Arnau Sindred donen tres vinyes al monestir de Sant Llorenç situades al terme de la Faia. Possiblement alguna d'aquestes vinyes podria correspondre al lloc de "La Faiola". "...tres vineas in Comitatu Cerdaniense in valle Bucranense in apendico de Pujo que vocant de Avellaned ad ipsa Faia..." (Serra i Vilaró, J; 1989. Llibre I P-391). Tot i així el mateix Serra no troba

esmentat el mas amb el nom de Faiola fins a mitjans del segle XIII. Tot fa pensar que aquest mas degué desaparèixer amb la pesta negra i la crisi baix medieval. Al llarg de l'època moderna al lloc s'hi esmenta el mas Trulls tant en el cadastre de 1776 (AMG) i al cens de 1863 on el mas estava a mans d'una tal Teresa Pujols hi havia 3 persones majors de 7 anys, i pagaven una contribució urbana de 22 rals. El mas no va sobreviure l'emigració de 1900 ja que consta com a abandonat (Martín, E; 2005)

Bibliografia

- BOLÓS, J; PAGÈS ,M (1986). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona. P.192.
MARTIN, E (2005) Una mirada sobre la història de Gisclareny.
PEDRALS I COSTA , X (2007); La Fia-faia: màgica, ancestral, única. Barcelona
SERRA I VILARÓ, J (1989). Les Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Llibres I, II i III. Bagà.
AHG. Cadastre de 1776.
ACA. Llibrets de compliment pasqual. Amillament de 1863. Extret de Martín, E; 2005. Annex 21 i 22

